

گزارش «جام‌جم» از روش‌های عجیب و مرگبار برای ترک معتادان در اقامتگاه‌های غیرمجاز

مرگ تضمینی به جای ترک اعتیاد

لیلا حسین‌زاده
تپش

در سال‌های گذشته برخی معتادان به‌دلیل دوز بالای مصرف موادمخدر و آزارهای پس

از آن، چنان عرصه را به خانواده‌های خود تنگ می‌کردند که

والدین یا همسران‌شان، آنها را به‌عنوان مجرم تحویل پلیس می‌دادند و بعد از مدتی، علاوه بر انگ معتاد، انگ به زندان رفته هم می‌خوردند. سال‌ها از آن روزها می‌گذرد و با این که دیگر آن نگاه مجرمانه به معتاد وجود ندارد اما همچنان برخی از آنها به‌دلیل مصرف مواد، چنان اهل خانه را جان به لب می‌کنند که خود خانواده‌ها، خود دست به کار شده و با شیوه‌های ابداعی یا او را در خانه حبس و وادار به ترک مصرف مواد می‌کنند یا وقتی در خانه حریف‌شان نمی‌شوند، سراغ اقامتگاه‌های ترک‌اعتیاد می‌روند که در مواردی حوادث تلخ و ناگواری را رقم می‌زند. یک فعال حوزه ترک معتادان چندی قبل اعلام کرده بود: تعداد مراکز درمانی اعتیاد دارای مجوز رسمی، یک‌سوم مراکز غیررسمی و بدون مجوز است. در حالی که صدور مجوز مرکز درمانی اعتیاد در سازمان بهزیستی پیرویه و مراحل سختی ندارد. اگر یک فرد شرایط احراز سازمان بهزیستی را داشته باشد، به‌راحتی می‌تواند مجوز رسمی خود را ظرف یک ماه از آن سازمان دریافت کند. مراکز غیرمجاز ترک‌اعتیاد توسط افراد قانون‌گریز اداره می‌شود. یک مرکز غیرمجاز ترک‌اعتیاد می‌تواند بدون توجه به قوانین تعداد بسیار بیشتری از معتادان را در مرکز خود تحت درمان قرار دهد. این فعال حوزه ترک معتادان با بیان این که مرکز غیرمجاز ترک‌اعتیاد می‌تواند هزینه‌های بسیار بیشتری را نسبت به یک مرکز مجاز از فرد تحت درمان اخذ کند.

همه در تیررس اعتیاد

دکتر حمید یعقوبی، روان‌شناس و عضو هیات علمی دانشگاه شاهد با بیان این که مخاطب مصرف موادمخدر تمام افراد هستند، همه به سمت مصرف مواد سوق پیدا نمی‌کنند، گفت: «این مسئله به موقعیت، سن و جنسیت بستگی دارد. مثلاً در نوجوانان و جوانان هیجان‌طلبی، کنجکاری، فشار گروه همسالان، افسردگی، ناکامی احساس محقق نشدن آرزوها، نگرش مثبت برخی افراد به مواد و تصور که مصرف مخدرها به آنها در انجام امور کمک می‌کند، تقلید الگوبرداری از مصرف‌کننده‌هایی که در برخی خانواده‌ها حضور دارند از جمله عواملی است که باعث گرایش افراد به مصرف موادمخدر می‌شود. در خصوص جنسیت می‌توان گفت آقایان نسبت به خانم‌ها بیشتر مستعد مصرف مواد هستند، گرچه اخیراً خانم‌ها هم به سمت مصرف برخی موادمخدر سبک مانند گل‌روی آورده‌اند. علت این گرایش در خانم‌ها هم در نتیجه تبلیغات نادرست در مورد گل یا حبشیش اعتیادآور نبودن آن است. بخش دیگر آن، به تغییرات جهانی در مصرف بر خورد با پدیده ماری‌جوانا و حبشش برمی‌گردد که مصرف آن در برخی کشورها آزاد شده است. یعنی این تصور وجود دارد که چون مصرف آزاد اعلام شده است، پس خطرناک نیست. حتی در مورد خود اس‌گل هم عده‌ای تصور می‌کنند این از ماده گل‌گرفته می‌شود و عوارض کمتری دارد، در حالی که این تصور غلط بوده و ماده موثره آن IC خیلی بالاست، اما جوانان تصور می‌کنند که خطر کمتری دارد.» او در ادامه به ناکامی‌های اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی شکاف بین نسل‌ها، بیکاری، تورم، بحران‌های اقتصادی اشاره کرد و ادامه می‌دهد: «اینها از جمله مسائلی است که ممکن است افراد را به سمت مصرف موادمخدر و تسکین دهنده‌های موقتی سوق دهد. در ضمن، وجود این دیدگاه در بین برخی افراد که با یکی بار امتحان کردن مصرف مواد معتاد نمی‌شوم و به موقع آن را کام می‌گذارم هم سهم مهمی در اعتیاد دارد. گاهی برخی افراد حتی با بار مصرف هم در دام اعتیاد گرفتار می‌شوند. در کنار اینها، پرخاشگری هم عاملی است که باید به آن توجه داشت. بر اساس تحقیقات انجام شده، پرخاشگری و مصرف مواد ارتباط مستقیمی با هم دارد. کسانی که کنترل خشم خوبی ندارند، تکانشگر بوده و در انجام امور شتاب‌زده

قتل‌گشتی‌گیر موطلایی در اقامتگاه ترک اعتیاد

اقامتگاه‌ها گاهی اوقات تبدیل به قتلگاه می‌شود. مثل ماجرای تلخی که برای محسن قاسمی، ملی‌پوش سابق کشتی فرنگی ایران و دارنده مدال طلای آسیا افتاد. این کشتی‌گیر، از قربانیان اعتیاد بود که دی ماه ۱۴۰۰ و در ۳۱ سالگی جان‌ش را از دست داد. به گفته برادر بزرگ‌تر محسن، پس از آن که به دلایلی محسن از کشتی دور شد، گرفتار اعتیاد شد و بعد هم به خواست خودش او را به یک اقامتگاه ترک‌اعتیاد در بروجرد بردند: «به ما گفته بودند مرکز خوبی است؛ وقتی برادرم را در آنجا بستری کردیم، خیلی سفارش کردم که مراقبش باشند و خودم هم مدام به او سر می‌زدم، اما یک روز گفتند برادرتان از پله‌ها افتاده و او را به بیمارستان برده‌ایم، اما بعد متوجه شدیم برادرم در آنجا با چند نفر درگیر شده و او را به شدت مورد ضرب و شتم قرار داده و جیمجه‌اش را شکسته‌اند. بعد هم ساعت‌ها او را در همان وضعیت در گوشه‌ای رها کرده بودند که باعث شد به کما برود. به پلیس و دادسرا شکایت کردیم و خواهان بررسی تصاویر دوربین‌های مداربسته اقامتگاه شدیم. مسئولان اقامتگاه اول گفتند تصاویر پاک شده، اما با برگرداندن تصاویر؛ صحنه‌هایی هولناک از شکنجه و کتک‌زدن برادرم توسط سه نفر از افراد حاضر در اقامتگاه دیدیم. ما خبر نداشتیم که این اقامتگاه مجوز رسمی ندارد و با این اتفاق از اقامتگاه شکایت کردیم و سه نفر که ضاربان اصلی برادرم بودند، دستگیر شدند، اما هر سه با قرار وثیقه سه میلیون تومانی آزاد و اقامتگاه هم پلمب شد.» محسن در حالی که در اثر ضرب و شتم، ۲۶ قسمت از بدنش آسیب دیده بود، به کما رفت و دو سال بعد، مرگ مغزی و فوت او اعلام شد.

در حادثه‌ای دیگر که ۱۵ تیر ۹۹ رخ داد، ماموران کلانتری ۱۴۲ امامزاده داوود در جریان قتل مردی ۳۱ ساله در اقامتگاه ترک‌اعتیاد قرار گرفتند. این اقامتگاه متعلق به دو برادر بود که یکی از آنها پیش از دایر کردن اقامتگاه، اعتیاد داشت و پس از ترک همراه برادرش اقامتگاه را ایجاد کرده بود. در ادامه، پلیس دو برادر و آن‌هایی که مرد معتاد را شکنجه کرده بودند، دستگیر کرده که آنها به قتل او اعتراف کردند. یکی از شاهدان قتل مرد معتاد به پلیس گفته بود: «مقتول می‌گفت نمی‌خواهد در اقامتگاه باشد که با دستور مسئولان اقامتگاه او را با شیلنگ و لوله پولیکا کتک زدیم. یکی از برادرها هم ضرباتی به مقتول زد. سه ساعت او را زدیم و بعد زیر شکنجه‌ها حالش بد شد که دو برادر از ما خواستند او را به حمام ببریم تا حالش بهتر شود. او را به اتاق مدیر اقامتگاه بردیم که ناگهان از حال رفت و بعد فوت شد. بعد مدیر اقامتگاه گفت تا دو نفرمان با چاقو یکدیگر را بزنیم که به پلیس بگوییم مقتول قصد فرار داشته و ما را زخمی کرده است. می‌خواست ما را یک حادثه نشان بدهد، اما در نهایت دستگیر شدیم.»

یخ درمانی

یکی از مهم‌ترین حوادث اقامتگاه‌های ترک‌اعتیاد، مربوط به مرکز قلات در شیراز است که انتشار فیلمی از آن در فضای مجازی به شدت سروصدا کرد. در این فیلم که بهمن ۹۹ منتشر شد، فضای داخلی اقامتگاه را به تصویر می‌کشید که در آن تعدادی از معتادان روی زمین نشسته‌اند و کمی آن طرف‌تر صدای ناله‌هایی نیز به گوش می‌رسد. در گوشه‌ای از اقامتگاه استخر نسبتاً بزرگی هم دیده می‌شود که در آن یک یا دو معتاد به اجبار داخل آب یخ‌نکاه داشته شده و با شلنگ کتک زده می‌شوند. پس از انتشار فیلم بود که با ورود اداره کل بهزیستی استان فارس به ماجرا این مرکز تعطیل شد.

سگ درمانی

سگ‌درمانی هم از جمله روش‌های ابداعی برخی اردوگاه‌های اجباری بود که از آن برای ترک‌اعتیاد مصرف‌کننده‌ها استفاده می‌کردند. رضا ۳۷ ساله یکی از کسانی بود که در یکی از اقامتگاه‌ها از روش سگ‌درمانی برای درمان او استفاده شده بود: «در بیست و چند روزی که در اقامتگاه بودم، کوچک‌ترین تنبیه، انداختن ما در آب یخ در چله زمستان بود، آن هم در شرایطی که چند سگ دور و اطراف آن پرسه می‌زدند و اجازه نمی‌دادند از استخر خارج شویم.»